

Beschrijving Estherrol in de PThU Bibliotheek

I. Exterieur van de Estherrol

Titel (niet aanwezig in rol)

מגלת אסתר (Megilat Esther)

Beschrijfstof

Kelaf (fijn soort perkament volgens rabbijnse voorschriften, zie Maimonides, Mishneh Torah, Sefer Zemanim, Megillah vChanukah, Ch. 2, Halacha 9).

Tijd van vervaardiging

20^{ste} eeuw (vroeg).

Plaats van herkomst

Duitsland (eerder waarschijnlijk uit Polen of Litouwen).
Het is niet bekend waar de rol gemaakt en gebruikt werd.

Inhoud

Het gehele boek Esther.

Taal

Hebreeuws (Klassiek).

Hoogte van de stroken perkament en totale rollengte

Hoogte rolstroken 9.5 / 10 cm.

Rollengte 4 meter en 3 cm.

Roller

1 roller (houten zuil)

Houtsoort: Mahonie gedraaid (hoogte roller: 27 cm)

Aantal bladen (stroken) van de rol

9 bladen van verschillend breedte. Het gaat om relatief smalle stroken *kelaf* (perkament).

Blad afmetingen

Blad 1 : 10 cm (h) × 79 cm (b)

Blad 2 : 10 cm (h) × 87 cm (b)

Blad 3 : 10 cm (h) × 71 cm (b)

Blad 4 : 10 cm (h) × 24 cm (b)

Blad 5 : 10 cm (h) × 25 cm (b)

Blad 6 : 10 cm (h) × 24 cm (b)

Blad 7 : 10 cm (h) × 49 cm (b)

Blad 8 : 10 cm (h) × 43 cm (b)

Blad 9 : 10 cm (h) × 20 cm (b)

Kolomafbakening en liniëring

Verticale op het kelaf ingedrukte kantlijnen vormen de afbakening van de schrijfblokken (kolommen), boven marges 1.8 cm, onder marges 1 cm, tussen de kolommen 1.5 cm.

Horizontale ook op het perkament ingedrukte parallellijnen geven de schrijfregels aan (afstand steeds van de bovenrand van de regels, waaraan de letters 'hangen' 1 cm).

De liniëring is uitgevoerd met een stomp instrument (*sargel, stylus*) door de lijnen op de vleeskant (schrijfzijde) van het perkament krachtig in te drukken waardoor de lijnen goed zichtbaar zijn.

Er zijn steeds 11 regels per kolom en de letters hangen aan de lijn (een beperkt aantal steekt er boven uit).

Kolomverdeling per blad

Er zijn in totaal 39 kolommen verdeeld over de 9 bladen (stroken).

Het aantal kolommen wisselt per blad:

Blad 1 heeft 9 kolommen

Blad 2 heeft 9 kolommen

Blad 3 heeft 6 kolommen

Blad 4 heeft 2 kolommen

Blad 5 heeft 2 kolommen

Blad 6 heeft 2 kolommen

Blad 7 heeft 4 kolommen

Blad 8 heeft 4 kolommen

Blad 9 heeft 1 brede kolom

Kolom hoogte en variatie van kolombreedtes

De hoogte van de beschreven kolommen is gelijk (8 cm, d.i. 11 regels).

De kolommen hebben verschillende breedtes en er is steeds 1 cm tussenruimte opengelaten tussen de beschreven kolommen.

Gevarieerde kolombreedtes:

Blad 1: kol. 1 = 8.4 cm, kol. 2 = 8.4 cm, kol. 3 = 8.4 cm, kol. 4 = 8.8 cm, kol. 5 = 8.8 cm, kol. 6 = 8.8 cm, kol. 7 = 8.3 cm, kol. 8 = 5.2 cm, kol. 9 = 5.7 cm

Blad 2 : kol. 1 = 8.3 cm, kol. 2 = 8.4 cm, kol. 3 = 8.4 cm, kol. 4 = 8.5 cm, kol. 5 = 10 cm, kol. 6 = 8.8 cm, kol. 7 = 9 cm, kol. 8 = 9 cm, kol. 9 = 6.5/6.7 cm

Blad 3 : kol. 1 = 9.7 cm, kol. 2 = 10 cm, kol. 3 = 10 cm, kol. 4 = 11 cm, kol. 5 = 12 cm, kol. 6 = 11.5 cm

Blad 4 : kol. 1 = 13 cm, kol. 2 = 9 cm

Blad 5 : kol. 1 = 12.5 cm, kol. 2 = 11 cm

Blad 6 : kol. 1 = 10 cm, kol. 2 = 12 cm

Blad 7 : kol. 1 = 9.7/10 cm, kol. 2 = 10 cm, kol. 3 = 10 cm, kol. 4 = 15 cm

Blad 8 : kol. 1 = 5.5 cm (open ruimtes in het midden), kol. 2 = 10.5 cm, kol. 3 = 10/10.5 cm, kol. 4 = 14.5 cm

Blad 9 : 1 brede kolom = 17 cm

Bladen aan elkaar genaaid en rolmechanisme

De bladen of smalle stroken *kelaf* zijn een beetje omgevouwen (aan de kant van de aanhechting) en met een eenvoudige steek aan het voorafgaande blad bevestigd tot een aaneengesloten reeks, die opgerold worden om de ene roller, die in de linker hand vastgehouden wordt. Als de lezer bij het begin van het boek Esther wil aanvangen, is de rol geheel om de roller opgerold, de rechter hand houdt de eerste strook perkament vast bij het open rollen.

II. Interieur van de Estherrol

Kalligrafisch schrift

Het Klassiek Hebreeuws (*Ketab Ashuri*) is in kalligrafisch schrift uitgevoerd.

Letter hoogte gemiddeld 0.5 cm met naar boven en naar beneden gaande letters (tussenruimte 0.5 cm).

Het is een schriftvariant die *Ketab Welish* (*Sefardisch*) genoemd wordt dat ook veel in Nederland voorkomt.

Het schrift is doorlopend, d.w.z. wel met spaties tussen de woorden en letterruimtes (haarbreedtes):

- zonder diakritische tekens (geen eindpunten van verzen, halve verzen, dubbele punten, komma's, e.d.)
- zonder vocaaltekens of *nikoed* [de rabbijnse aanduiding *ketiev cháser* 'ontbrekende schrijfwijze' (i.t.t. *ketiev menoeqqád* 'gevoaliseerde schrijfwijze')
- zonder cantillatietekens of *teamin* (*ta'amei ha-mikra*)

De Hebreeuwse karakters zijn geïnspireerd op de Torahrol kalligrafie volgens de Rabbijnse voorschriften.

(zie Maimonides, Mishneh Torah, Ahavah, Tefillin, Mezuzah and Sefer Torah, Ch. 7)

Kroontjes boven letters (*taggin*)

Consonantenschrift met kroontjes (*taggin*) boven de daarvoor uitgekozen letters (STAM schrijftraditie).

(zie Maimonides, Mishneh Torah, Ahavah, Tefillin, Mezuzah and Sefer Torah, Ch. 2, Hal. 8-9, Ch. 7, Hal. 8-9)

Open ruimtes tonen leeseenheden

Open ruimtes in het midden van regels, op het eind, en aan het eind en het begin, markeren kortere en langere rustpunten, tevens een aanwijzing voor de inhoudelijke geleiding van het Estherboek.

Esth. 1, 1-8 (open ruimte)

Esth. 1, 9-12 (open ruimte)

Esth. 1, 13-15 (open ruimte)
Esth. 1, 16-22 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 1]
Esth. 2, 1-4 (open ruimte)
Esth. 2, 5-20 (open ruimte)
Esth. 2, 21-23 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 2]
Esth. 3, 1-7 (open ruimte)
Esth. 3, 8-15 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 3]
Esth. 4, 1-5, 14 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 5]
Esth. 6, 1-7, 1 (open ruimte)
Esth. 7, 2-10 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 7]
Esth. 8, 1-2 (open ruimte)
Esth. 8, 3-14 (open ruimte)
Esth. 8, 15-9, 28 (open ruimte)
Esth. 9, 29-32 (open ruimte) [valt samen met einde hoofdstuk 9]
Esth. 10, 1-3 [einde Estherrol]

De indeling van de Estherrol verschilt op een aantal punten van de bekende hoofdstukindeling in bijbeluitgaven. De gebruikelijke hoofdstukaanduidingen van bijbeluitgaven ontbreken en er is ook geen versnummering.

III. Gebruik van de Estherrol

Liturgisch gebruik

Purim feest

(zie Maimonides, Mishneh Torah, Sefer Zemanim, Megillah vChanukah, Chap. 1-2).